

Tomas Öhman
Avfallsstrateg
Tomas.ohman@ekero.se

Tekniska Nämnden

Regionala principer för återvinningscentraler i Stockholms län

Dnr TN19/28

Förslag till beslut

Teknik- och exploateringsenheten föreslår att Tekniska Nämnden i Ekerö kommun ställer sig bakom en lösning för fri rörlighet, men som inte bygger på generell utjämning som belastar Avfallsskollektivet.

Sammanfattning av ärendet

Storsthms styrelse beslutade den 21 februari 2019 att rekommendera kommunerna att ställa sig bakom regionala principer för ÅVC:er i Stockholms län och att verka för att en gemensam systemlösning som möjliggör fri rörlighet för medborgarna tas fram.

Denna rekommendation skickades ut till alla kommuner i länet och har ombetts att meddela sina ställningstaganden genom att sända in protokollsutdrag eller annan beslutshandling från nämnd eller kommunstyrelse till Storsthm.

Ekerö kommuns ställningstagande

Ekerö kommuns återvinningscentral, Skå ÅVC, ligger placerad så att det sällan skulle bli aktuellt för andra kommuninvånare att lämna grovsopor där. Kostnader för eventuella tekniska lösningar, som diskuterats, och som skulle möjliggöra att länets alla invånare får tillgång till Skå ÅVC sannolikt inte står i proportion till fördelarna för länet

Bomsystemet på Skå ÅVC (liksom det bomsystem som finns i Huddinge, Haninge, Nynäshamn, Salem och Botkyrka och Tyresö) kan innebära ett försvårande för fri rörlighet. Vid diskussioner om en ÅVC utan bommar vill vi i vårt ställningstagande uttrycka att befintliga bommar uppfyller sitt syfte väl genom att möjliggöra mottagning/debitering av företag och samtidigt ge möjlighet att kunna ge skydd mot stölder, hot och våld.

Det är ÅVC:er i framför allt Stockholms kommun som belastas av besökare från andra kommuner, bla är enligt uppgift 5% av besökarna på Bromma ÅVC tillhörande på Ekerö (25% av besökarna är från Solna/ Sundbyberg). Ekerö kommun anser att Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) borde debitera dessa besökare för att kompensera sig för extra kostnader. Fri rörlighet, som Ekerö kommun i grunden ställer sig positiv till, innebär ju inte att besök i andra kommuner måste vara avgiftsfria.

Ekerö är alltså i grunden positiv till att, oavsett kommuntillhörighet, länets invånare ska kunna använda den ÅVC som de finner praktiskt. Kostnader bör regleras genom att ÅVC:er med många besökare från andra kommuner debiterar just dessa besökare.

Ärendet

Återvinningscentraler är ett kommunalt ansvar och frågan om att utreda förutsättningar för en fri rörlighet för medborgarna att kunna lämna sitt avfall i en annan kommun än den egna är inte ny. En form av oreglerad fri rörlighet finns sedan länge i ett antal kommuner men till priset av att kostnader felaktigt då belastar ett annat avfallskollektiv än det avfallslämnaren tillhör. Att hitta ett länsgemensamt förhållningssätt för att åstadkomma fri rörlighet vilket underlättar för medborgarna samt att ta fram en rättvis fördelning av kostnaderna har därför varit syftet med uppdraget att ta fram ett gemensamt förhållningssätt för länets ÅVC:er.

- Storsthlm* har i 2018 års verksamhetsplan haft i uppdrag att ta fram förslag på regionala principer för kommunernas återvinningscentraler (ÅVC) i Stockholms län. Kansliet har med stöd av Sweco och i dialog med ÅVC-ansvariga på kommunerna och de kommunala avfallsbolagen tagit fram följande förslag på regionala principer.

1. Fri rörlighet
2. Ekonomisk utjämning mellan ÅVC-organen
3. Enhetliga benämningar, skyltning m.m

- Storsthlm har i 2019 års verksamhetsplan att genomföra etapp 2 som innebär att utifrån kommunernas ställningstagande tillsammans med ansvariga förvaltningar/bolag leda det konkreta genomförandet.

* Storsthlm, tidigare Kommunförbundet Stockholm, är en kommunal samarbetsorganisation för regionens 26 kommuner.

De slutsatser som Sweco presenterade var följande:

- Det är viktigt för klimat och miljö och för invånarnas bekvämlighet att Stockholmsregionens invånare får en fri rörlighet när det gäller återvinningscentraler. Man bör ha frihet att använda den ÅVC som är lämpligast, oberoende av kommungränser.

- Nuläget är inte tillfredsställande. Om inte frågan om fri rörlighet hanteras kommer fler ÅVC-ansvariga organ att införa passersystem som hindrar, eller ger hög kostnad, för privatpersoner som vill använda en ÅVC utanför det egna avfallskollektivet. Därmed uppstår en ännu sämre situation än idag för klimat, miljö och bekvämlighet.

- Fri rörlighet kräver ekonomisk utjämning mellan de ÅVC-ansvariga organen. Det är nödvändigt utifrån lagstiftning, men även för att den fria rörligheten ska kunna accepteras i kommunerna.

- Intervjuerna med de ÅVC-ansvariga organen visar att det finns en positiv inställning till att åstadkomma fri rörlighet om det går att finna bra praktiska lösningar.

- Politiska beslut om principer, behövs för att arbeta med genomförande ska komma till stånd.

- De ÅVC-ansvariga organen tillsammans är bäst lämpade att svara för genomförande, utifrån ett tydligt politiskt uppdrag. Intervjuerna bekräftar att det i de ÅVC-ansvariga organen finns tillräckliga kunskaper och resurser.
- Passersystem kan baseras på t.ex. bommar eller automatisk avläsning av registreringsskyltar. Kombinationer är också möjliga och det är inte givet att den fria rörligheten skulle kräva att alla ÅVC-ansvariga behöver ha samma lösning.
- Passersystem behövs även fortsättningsvis vid de flesta ÅVC-anläggningarna, bl.a. som grund för statistik, för att säkra företagens betalning och för personalens arbetsmiljö. I länets yttre delar finns också ÅVC-anläggningar där utnyttjandet från privatpersoner utanför avfallsskollektivet bedöms vara marginell och där även i övrigt behoven av reglering är mindre.
- De tekniska förutsättningarna finns, och har blivit betydligt bättre genom att digitaliseringen gett nya möjligheter. Det finns på marknaden olika tekniska lösningar, tekniska framsteg sker snabbt och Stockholmregionens ÅVC-ansvariga organ är en tillräckligt stor del av marknaden för att kunna driva på ytterligare utveckling.

Ekerö kommuns ställningstagande

Ekerö kommuns återvinningscentral, Skå ÅVC, ligger placerad så att det sällan skulle bli aktuellt för andra kommuninvånare att lämna grovsopor där. Kostnader för eventuella tekniska lösningar, som diskuterats, och som skulle möjliggöra att länets alla invånare får tillgång till Skå ÅVC sannolikt inte står i proportion till fördelarna för länet

Bomsystemet på Skå ÅVC (liksom det bomsystem som finns i Huddinge, Haninge, Nynäshamn, Salem och Botkyrka och Tyresö) kan innebära ett försvårande för fri rörlighet. Vid diskussioner om en ÅVC utan bommar vill vi i vårt ställningstagande uttrycka att befintliga bommar uppfyller sitt syfte väl genom att möjliggöra mottagning/debitering av företag och samtidigt ge möjlighet att kunna ge skydd mot stölder, hot och våld.

Det är ÅVC:er i framför allt Stockholms kommun som belastas av besökare från andra kommuner, bla är enligt uppgift 5% av besökarna på Bromma ÅVC tillhörande på Ekerö (25% av besökarna är från Solna/ Sundbyberg). Ekerö kommun anser att Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) borde debitera dessa besökare för att kompensera sig för extra kostnader. Fri rörlighet, som Ekerö kommun i grunden ställer sig positiv till, innebär ju inte att besök i andra kommuner måste vara avgiftsfria.

Ekerö är alltså i grunden positiv till att, oavsett kommuntillhörighet, länets invånare ska kunna använda den ÅVC som de finner praktiskt. Kostnader bör regleras genom att ÅVC:er med många besökare från andra kommuner debiterar just dessa besökare.

Beslutet expedieras till

Teknik- och exploateringsenheten
StorSthm

Tomas Öhman
Avfallsstrateg

Sara Gahm
Chef Teknik- och
exploateringsenheten

Tommie Eriksson
Chef Miljö- och stadsbyggnadskontoret